

PARLAMENT DE CATALUNYA

Laura Borràs i Castanyer
Presidenta

Acte en memòria de les víctimes de l'Holocaust

Palau del Parlament, 27 de gener de 2022

Molt bona tarda. Molt honorable president de la Generalitat, membres de la Mesa, consellers, diputats, naturalment representants de les associacions dels col·lectius de víctimes, membres del cos consular, autoritats, alumnes que ens acompanyeu, m'agradaria molt poder fer èmfasi en la particularitat d'aquest acte, en què, a banda de la presència, naturalment, dels col·lectius de víctimes, que han encès aquestes espelmes al començament de l'acte, són els alumnes els qui prenen la veu per aquests col·lectius, i són també els alumnes els qui han fet aquesta feina, que s'ha dut a terme aquí al Parlament de Catalunya gràcies als Serveis Educatius de la cambra, que fan una magnífica tasca al llarg de tot l'any no només acollint els alumnes de les escoles que ens visiten, sinó també específicament en aquest projecte, que avui ha vist la llum en aquest acte en memòria de les víctimes de l'Holocaust.

Les persones que heu encès les espelmes en nom del poble jueu, del poble gitano, dels perseguits per raons polítiques, de les persones amb discapacitat, del col·lectiu LGBTI i de la Comunitat Israelita de Barcelona, heu posat llum amb les flames d'aquestes espelmes fràgils a algunes de les diferències que el nazisme va voler exterminar.

Vull esmentar també les escoles del nostre país que han participat enguany en aquest projecte educatiu del Parlament, de les quals avui hem sentit els estudiants que les han representat posant veu a aquests col·lectius: el Col·legi Mare de Déu de la Mercè, de Sant Feliu de Llobregat; l'Institut Martí l'Humà, de Montblanc; l'Institut Josep Lladonosa, de Lleida; l'Institut Cendrassos, de Figueres; el Col·legi Jardí, de Granollers, i l'Institut Escola Mare de Déu del Portal, de Batea.

Aquí tenim sis flames, sis espelmes, un record, naturalment simbòlic, de les persones que el nazisme va voler estigmatitzar, despersonalitzant-les, deshumanitzant-les, només per odi, per odi a la diferència i a causa d'una mistificació abominable del concepte de puresa.

Recordar avui, com ho fem, aquests col·lectius –jueus, gitanos, discapacitats, gais, perseguits per raons polítiques– és també la manera perquè totes les persones que

PARLAMENT DE CATALUNYA

Laura Borràs i Castanyer
Presidenta

formen part d'aquests col·lectius reivindiquin amb orgull la seva identitat, i alhora és la manera perquè tots reconeguem que és precisament amb la suma de totes les diversitats que assolim una igualtat en la diferència, que tots ens enriqueim a partir del diàleg i gràcies a l'aprenentatge mutu, que tots som iguals perquè som diferents i que tots tenim dret a ser com som i a ser el que som.

Aquest és un acte complicat, perquè vol continuar mantenint viu el record d'un fet extraordinàriament dolorós que hem viscut com a humanitat. El secretari tercer de la Mesa em va regalar fa dos dies aquest llibre, *Heretar Mauthausen*, que explica el periple personal de Joan Tarragó i en què el seu fill, Llibert Tarragó, posa veu a la vivència del camp, del camp de Mauthausen. L'he llegit en aquests dos dies, i és una experiència esborronadora, com la de tots els testimonis que els alumnes ens han traslladat en els seus parlaments. Però parla d'«heretar». I ara fem precisament aquest exercici.

Si a l'Evangelí es diu «en el principi fou la paraula», després d'un fet com la Xoà sembla que hi hagués com un nou evangeli en què el temps del post Holocaust inaugurés un temps de silenci. A «en el principi fou la paraula» sembla que li correspongui el post Holocaust i que es faci necessari el silenci. És com si en algun moment s'hagués produït la doble tria dolorosíssima entre la memòria i la vida, i el dilema sempre és sobre la base de la supervivència. O com diu la sociòloga francesa i deportada també a Ravensbrück Marie-José Chombart, la «revivència», perquè diu que les persones que van viure l'horror dels camps nazis i van tenir l'oportunitat de sortir-ne en realitat són «revivents», diu ella, no supervivents.

La tria entre el record i la vida, la memòria i la vida, comprendre tot allò que s'escapa de tota comprensió. Em sembla que ho deia l'estudiant de l'institut de Figueres: «Com és possible? –com és possible?», deia, repetint emfàticament la pregunta. També un altre dels alumnes parlava d'aquesta destrucció, del fet que els camps van aniquilar industrialment els cossos. Els cossos. Les ànimes ho havien estat prèviament en tot el procés de vida a l'interior dels *Lager*.

Per tant, aquest és un acte que ens aboca a recordar una cosa que no hauria hagut de passar i que hi ha la temptació de voler oblidar. Però com ens diu Amat-Piniella, no es pot oblidar una cosa sense abans haver-la coneguda, i és necessari, per tant, aquest exercici de comprendre fins a quin punt l'experiència dels camps s'inscriu per sempre més en el cos d'un supervivent i de quina manera li ha tenallat prèviament

PARLAMENT DE CATALUNYA

Laura Borràs i Castanyer
Presidenta

l'ànima. Per això és important la paraula, per això és important el record, perquè, com ens diu Jankélévitch, els morts depenen sempre de la nostra fidelitat.

I és per això que el Parlament de Catalunya du a terme un projecte educatiu al voltant d'aquests fets dolorosos, un projecte educatiu que permet, d'acord amb l'esperit de la commemoració que des del 2005 impulsen les Nacions Unides i la UNESCO, que cada any estudiants de batxillerat d'arreu del país participin en un procés de coneixement de la història i de construcció personal de la memòria de l'Holocaust.

Conèixer la història, descobrir-ne els episodis més vergonyosos, com els que avui rememorem, hauria de ser el millor antídoto per no repetir-la. Perquè el risc de repetir-la hi és, en una mesura o altra, com malauradament han demostrat tants conflictes com hi ha hagut arreu del món després del final de la Segona Guerra Mundial. I és un risc contra el qual les millors eines són precisament el coneixement i l'educació en el respecte.

Fins ara hem comptat amb el testimoni de les persones que havien sobreviscut als camps, que havien fet d'aquesta supervivència una raó per tirar endavant. I això és una constant. A totes les persones que puguen conèixer que hagin viscut aquella experiència terrible els pot la necessitat de parlar-ne, la necessitat de llegir-la mitjançant la paraula, de fer-la heretar, com diu Llibert Tarragó amb aquest títol tan potent. I, per tant, és important que ara que ja comencem a no tenir entre nosaltres aquests testimonis siguem nosaltres qui recordem, per a nosaltres mateixos, ja sense la seva mirada i sense la seva veu, però amb el relleu generacional, amb aquest traspàs de la memòria als fills, als nets i a la ciutadania en general.

Les generacions que vindran, com avui n'hem tingut una bona mostra, no es trobaran del tot soles en aquesta tasca, perquè el compromís dels supervivents, el compromís amb la memòria i amb la llibertat, ens ha llegat aquests testimonis que són ja perdurables en el temps. Testimonis de tota mena: testimonis literaris, testimonis musicals, testimonis cinematogràfics, testimonis artístics, testimonis com el que ha obert aquest acte, les paraules de Neus Català, aquesta activista antifeixista que va morir aquest abril farà tres anys amb cent tres anys d'edat i que es va mantenir combatent i combativa fins a la mort. M'ha agradat que obríssim l'acte amb aquestes paraules seves, que ella sempre repetia perquè les hi havia dit el seu pare: «Ningú no està per sota ni per sobre teu. No abaixis els ulls per ningú.»

PARLAMENT DE CATALUNYA

Laura Borràs i Castanyer
Presidenta

També ha estat bonic començar amb *l'Ombra mai fu*, del *Xerxes*, de Händel, perquè es tracta precisament de no oblidar aquesta ombres.

I també és important veure en el testimoni de Neus Català –i permeteu-me l'apunt personal, la vaig poder conèixer i vaig voler-hi anar amb la meua filla precisament perquè sentís directament de la seva veu aquest testimoni– el seu compromís amb el record i amb la vida malgrat la mort. És el gran missatge esperançador d'aquests fets terribles que avui commemorem. Explicava i explicava i explicava coses amb tot el detall, la seva ment ja entrava en uns determinats bucles, i quan li preguntaves per tot allò que havia viscut la contundència de la resposta era l'afirmació de viure com una mostra de la victòria d'aquestes vides que van voler i no van poder segar. I tampoc no ho van aconseguir privant-nos-en del record.

En les seves paraules, i com volem que també sigui així en aquest acte, hi ha sempre un deix d'esperança, un deix d'esperança que també hem vist en l'experiència de la solidaritat sorgida als camps. És important veure que quan patim, davant d'un intent de deshumanització, s'imposa la força de la humanitat, de la solidaritat. Segur que tots teniu present la cançó que va fer Marina Rossell, *Morir a Ravensbrück*, a partir del testimoni que ens aporta Montserrat Roig, amb la seva feina ingent, una feina que li va encarregar Josep Benet, que havia de durar tres mesos i va ocupar més de tres anys de la seva vida i de la qual, ho deia ella mateixa, no es va recuperar mai més. En aquesta cançó, la Carme, pagesa del Pirineu, aquest testimoni que va colpir Montserrat Roig, moria, agonitzant sola, i la lleidatana Coloma Serés va arriscar la vida per agombolar-la amb els braços, perquè morís abraçada i morís sentint algú que parlava la seva llengua. És aquest testimoni de vida davant l'horror de la mort.

«Jo tinc un film en blanc i negre, però al final hi surten les roses», va dir Neus Català. Doncs treballem tots, cadascun des del nostre àmbit, sense renunciar a ser qui som, sense acceptar que ningú ens obligui a acotar el cap, i fem-ho junts, amb els companys de viatge, perquè les roses, com ens recorda Neus Català, acabin sempre florint.

Moltíssimes gràcies.